

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. V. An, & qualiter causa juramenti sit mixti fori?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

nec ne? si in eo, quod non sit natus ex illis, vel non ex Conjugio inter ejus parentes inito, quæstio esset facti, an sit ex eis natus, vel an illi Matrimonium iniverint? Not. 3. quæstionem moveri posse de ipso facto, vel præcisè (nimirum de Matrimonio inito, & nullo alio, an jure? an mero facto?) vel prout includente, aut dependente ab alia quæstione juris; ut si dicatur, Matrimonium inter eos non esse celebratum in ætate nubili; &c. quibus possitis:

419. Reip. quando incidit quæstio juris de valore Matrimonij causâ super temporali (successione hæreditariâ v. g.) coram Judice seculari pendente, quæstionem incidentem non esse fori mixti, sed pertinere ad solum Judicem Ecclesiasticum, ex n. 415. & constat ex c. Tuam 3. de ordine cognitionum, de quo ex professo agimus tit. 10. à n. 874. quod etiam dicendum venit de quæstione facti, in quantum includit, aut dependet ab ejusmodi quæstione juris; sic enim & hæc prius definienda est à Judice Ecclesiastico, quàm Judex Laicus procedat ad quæstionem facti resolvendam, includentem, vel dependentem à quæstione juris pertinentis ad substantiam, seu valorem Matrimonij: at ubi est quæstio facti præcisè, v. g. an illi parentes nuptias habuerint? an ex illis Titius natus sit? an sit suppositivus? &c. cum hæc sit mera quæstio facti, nihil attingentis de jure spirituali, de hac quæstione cognoscere, judicare, vel pronuntiare, nullo jure prohibetur Judex secularis.

420. Quod hoc casu annotavimus, advertendum est in alijs obvenientibus. Nam si separato v. g. Conjugio quoad thorum apud Judicem secularem quæstio moveatur de restituendis mulieri bonis e. g. paraphernis, morgengeba, &c. ubi nulla incidit quæstio pendens à valore Matrimonij, aut divortij legitimè facti, causam directè cognoscere, ac terminare, erit solius Judicis secularis; si secùs, solius Ecclesiastici; ex quo fit circa eandem rem (ut ostendimus hic de præmissis causis, vel criminibus) posse moveri diversas quæstiones, quarum aliquæ non sint mixti fori; sed hæc, fori Ecclesiastici; aliæ secularis tantum. Hinc Lancellotus in tr. de attentatis p. 2. c. 12. limitat. 24.

existimat, Judicem secularem non posse redargui de attentato, si, pendente litè Matrimoniali, alimenta Uxori interim à Viro præstanda decernat; extra potestatem tamen suam ageret Judex secularis, si per Judicem Ecclesiasticum latâ sententiâ, ut Uxor redeat ad Virum, à quo se separaverat ex causa reprobata per illum Judicem, Uxori contumaciter perseveranti in recessu à Viro, hunc ad alimenta nihilominus præstanda cogeret.

§. V.

An, & qualiter causa juramenti sit mixti fori?

421. Non est dubium, utrumque forum Nagere de juramento, vel observando, vel alijs effectibus juris exinde nascentibus, quod dispositioni alicui, vel contractui adjectum sit juramentum. Hinc in Jure Canonico extat integer titulus 24. de jurejurando, hoc lib. 2. cum sit res, ad salutem animæ pertinens. Similiter in jure civili agitur, qualiter pacta firmentur, vel non firmentur, aut etiam vestiantur juramento? statuuntur poenæ perjurij; exigit juramentum à testibus; defert jusjurandum partibus, & coram se deponi permittit; ex quo communiter deducunt Authores, causam juramenti esse mixti fori.

422. Quia tamen etiam Judex secularis, ubi agitur de vitando peccato (v. g. ne Deus vocetur in testem falsi, etiam de se levis; nam hoc ipsum ex genere suo mortale est) ubi tale periculum subest, de juramento cognoscit, judicare debet secundum Sacros Canones, quorum propriè est tractare de pertinentibus, vel advertentibus à salutè animarum, qualiter id contingit per grave peccatum; & ad hoc per censuras Ecclesiasticas compelli potest; c. Licet. 2. de jurejurand. in 6. ubi cum accidisset, ut tamen mulieres alienationibus dotium, aut donationum propter nuptias se non contraventuras jurârint, nec vi, nec dolo adductæ; nihilominus apud seculares Judices audirentur; hoc audito, Bonifacius VIII. mandat, ut Judices per locorum Ordinarios sub censura adigantur ad observandum Jus Canonicum, quo decernitur, ut tale mulierum juramentum obliget; ita enim

enim res postulat, ut animarum periculis obvietur.

423. Ex hoc casu deducitur, quod Judex Ecclesiasticus Ordinarius possit, & debeat compellere Judicem Laicum, ut seruet Jus Canonicum; quamvis sit contra Jus Civile, quando intervenit peccatum, v. g. si vir vendat rem dotis, vel datum propter nuptias, Uxor consentit, & jurat non contravenire huic alienationi, & hoc sine vi, & dolo, de Jure Civili potest contravenire, de Jure Canonico non potest, in hac causa Judex est compellendus, ut seruet Jus Canonicum; sic Vivianus in Rationali l. 2. pag. 236. & alij. Deducitur 2. quod contractus quilibet, quantumvis invalidus, juramento firmetur, per Covarr. in c. *quamvis pactum*, p. 2. q. 1. n. 6. Surd. de aliment. tit. 8. privil. 56. n. 42. Sed circa hoc mota, id procedere, dum jure solum humano irritus est; 2. de firmitate, ex vi Religionis; an etiam in vi pacti, & justitiæ? diximus negativè lib. 3. tit. 35. de Pactis. Unde Layman in dict. c. *Licet*, rationem, & decisionem hujus capituli solum ostendere, inquit, quod Judex secularis pronuntiare debeat, juramentum obligare ex virtute Religionis, ideoque mulieri concedendum non esse, ut alienationem adversus juramentum suum revocet; num verò ipsa alienatio per juramentum confirmetur, ita, ut exinde actio justitiæ oriatur, de hoc Jus Canonicum Judicibus secularibus nihil prescribit.

424. Si quæras, an hæres ex contractu legitimo, & simul jurato à defuncto prius inito, conveniri possit coram Judice seculari, non tantum titulo vinculi justitiæ, sed etiam Religionis, illo propter contractum, isto propter juramentum? Resp. posse, vi primi vinculi, quando materia contractus non est aliena à foro Laico, ut, si sit super re merè temporali. Quoad secundum, de vinculo juramenti, in quantum importat obligationem Religionis, videtur negandum. Nam hæres, quæ talis, non potest conveniri ex obligatione contracta per eum, cui succedit, nisi talis obligatio sit realis, seu cum re transeat ad hæredem; sed obligatio ex vi juramenti non transit in hæredem, cum sit personalis ex communi Doctorum; ergo.

Tom. II.

425. Dices: huic resolutioni obstare c. *fin.* de sepulturis, ubi dicitur, ad satisfaciendum cogi debere hæredes, ad quos pervenerunt bona defuncti, qui ab excommunicatione, contracta propter graves excessus, in morte fuit absolutus. Resp. etsi non desint, qui velint, dictos hæredes conveniri posse ex maleficio defuncti, licet nihil inde pervenerit ad eos, ut vult Covarr. Menoch. & alij apud Barbof. in cit. c. *fin.* n. 4. hoc tamen ex ejus textu non rectè deduci, ut clarum est ex textu, ibi: sed ejus hæredes, & propinqui, ad quos bona pervenerunt ipsius, ut pro eodem satisfaciant, censurâ sunt Ecclesiastica compellendi; igitur obligatio, quæ in hoc c. hæredibus imponitur, est ratione bonorum, quæ ad eos pervenerunt; adeoque non personalis, sed realis est. Deinde quando dicitur, cum judicium coram Ecclesiastico contra jurantem ceptum est, hæredem teneri stare judicio cepto, & durare apud eundem usque ad finem judicij, hoc non nascitur ex obligatione juramenti, merè personali, sed ex contractu, vel quasi contractu, quem inducit litis contestatio, ut alibi diximus. Sed de hac materia juramenti ex professo dicemus infra tit. 24.

e. VI.

An, & qualiter ultima voluntates sint mixti fori?

426. Pottissima quæstio est circa illarum executionem, cui hoc munus de jure computat in casu, quò nullus Executor à defuncto nominatus est? Inter ea, quæ pertinent ad executionem, sunt legata, quorum quædam esse possunt, vel ad causas pias, vel ad profanas. In hac materia extant plures leges civiles. Primum enim in Novella 131. c. II. §. *si autem*, dicitur: *in omnibus enim talibus piis voluntatibus Sanctissimos locorum Episcopos volumus providere, ut secundum defuncti voluntatem cuncta procedant: licet præcipue à testatoribus, aut donatoribus interdictum sit, eos habere ab hoc aliquod participium.* Deinde L. 28. §. 5. c. de Episc. & Clericis, ibi: & *ne pium defuncti propositum, improba fraudatorium calliditate celetur, quidquid pro hujusmo-*